

LIJST VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN TOEKOMST REGIONALE SAMENWERKING GEMEENTEN STADSREGIO AMSTERDAM

Versie datum: 26 april 2016

*Dit voorjaar bespreken de gemeenten van de Stadsregio voorstellen om de regionale samenwerking per 1 januari 2017 anders te gaan organiseren. Deze **dynamische Vragen & Antwoorden lijst** is samengesteld op basis van vragen gesteld door raden of colleges tijdens het proces. Indien u vragen heeft over de toekomst van de regionale samenwerking dan kunt u deze indienen bij Jonas Baud (j.baud@stadsregioamsterdam.nl).*

INHOUD

Verkeer en Vervoer samenwerking per 1 januari 2017	2
Democratische legitimiteit.....	2
Werkwijze.....	2
Wonen en Economie samenwerking per 1 januari 2017	3
Werkwijze.....	3
Democratische legitimiteit.....	3
Financiering.....	4
Vorm.....	5
Deelnemers.....	6
Proces naar 1 januari 2017.....	6

Conform de Wet afschaffing status Plusregio, 17 december 2014 gaat de samenwerking van de 15 gemeenten van de Stadsregio per 1 januari 2017 zich concentreren tot verkeer en vervoer taken. De gemeenten ontvangen van het Dagelijks Bestuur een begroting en een wijziging van de gemeenschappelijke regeling voor de verkeer en vervoer samenwerking.

DEMOCRATISCHE LEGITIMITEIT

1) Hoe wordt in de voorgestelde samenwerkingsvorm en werkwijze voldoende geborgd dat de democratische legitimatie en slagvaardigheid van de besluitvorming overeind blijft?

De verkeer en vervoer samenwerking binnen de Stadsregio vereist een zwaardere vorm van samenwerking, in de vorm van een openbaar lichaam: de "Vervoerregio". De principes en uitgangspunten voor lichtere vormen van samenwerking zijn hier ook op van toepassing, maar daarnaast blijven de 15 gemeenten een algemeen bestuur (de Regioraad) hanteren met vertegenwoordigers uit gemeenten. Er komen nog voorstellen om de werkwijze en procedures van de Regioraad te verbeteren. Een projectcommissie van raadsleden heeft namens de Regioraad een advies uitgebracht over dit onderwerp en dit voorgelegd aan de gemeenten.

WERKWIJZE

2) Hoe wordt de integratie tussen de beleidsvelden straks georganiseerd?

Alle betrokkenen bij de regionale samenwerking hebben een taak om de regionale activiteiten tussen beleidssectoren en tussen schaalniveaus (lokaal-regionaal) goed te organiseren. Dit geldt zowel voor de uitvoerende (colleges) als controlerende (raden en staten) gremia.

De voorstellen zelf bevatten aanvullend afspraken die moeten bijdragen aan de afstemming tussen beleidsvelden: een integrale strategisch agenda, een agendacommissie en regiegroep voor de coördinatie en het in samenhang presenteren van werkplannen en begrotingen zodat een integrale beoordeling kan plaatsvinden. De Stadsregio/Vervoerregio vormt onderdeel van de vernieuwde MRA-samenwerking en zal bijdragen aan de afstemming en integratie tussen de diverse beleidsvelden.

3) Hoe verhoudt de ontwikkeling van de Vervoerregio en het MRA Platform Bereikbaarheid zich tot elkaar?

De vervoerregio is een wettelijke verplichte vorm van samenwerking tussen de 15 gemeenten van de Stadsregio op basis van een gezamenlijk openbaar lichaam. Vooralsnog vindt er op korte termijn geen toetreding van nieuwe deelnemers plaats. De Stadsregio intensificeert de komende jaren wel de samenwerking met de gemeenten Almere, Lelystad en de provincies Noord-Holland en Flevoland op basis van een convenant.

Het MRA platform Bereikbaarheid is een vrijwillig overleg tussen portefeuillehouders van een aantal overheden (waaronder de Stadsregio/Vervoerregio), Rijkswaterstaat en Prorail/ NS om samen een aantal activiteiten uit te voeren die van belang zijn voor de hele Metropoolregio. De activiteiten zijn opgenomen in een werkplan. De partijen zien er op toe dat de activiteiten aanvullend zijn op de eigen V&V taken en de afspraken die gemaakt zijn in het convenant.

Conform de bovengenoemde wetgeving stopt per 1 januari 2017 de samenwerking op het gebied van wonen binnen het formele samenwerkingsverband van de Stadsregio. Het is aan de gemeenten om te bepalen hoe zij de samenwerking op de andere terreinen wil organiseren.

Voor de uitvoering van de Samenwerkingsagenda Regionale Woningmarkt 2016-2010 willen de portefeuillehouders Wonen de samenwerking organiseren in drie deelregio's Amstelland-Meerlanden, Amsterdam, Zaanstreek-Waterland. Tegelijkertijd verkennen de portefeuillehouders hoe zij de samenwerking met de andere deelregio's in de Metropoolregio Amsterdam organiseren.

De 15 portefeuillehouders Economie van de stadsregiogemeenten werken samen in de deelregio's Amstelland-Meerlanden, Amsterdam, Zaanstreek-Waterland ter voorbereiding op de samenwerking met de andere deelregio's in het MRA Platform Economie. De portefeuillehouders sluiten hiermee aan op de afspraken in de Metropoolregio over de bestuurlijke werkwijze en betrokkenheid van raden.

Een bestuurlijke regiegroep van gemeenten en provincies heeft concept voorstellen ontwikkeld om de samenwerking in de Metropoolregio Amsterdam (MRA) te versterken. Deze concept-voorstellen worden aan de gemeenten ter consultatie aangeboden.

WERKWIJZE

4) Hoe krijgt de samenwerking voor wonen op verschillende schaalniveaus vorm?

Uitgangspunt is dat gemeenten vanuit hun eigen verantwoordelijkheid in eerste instantie binnen de deelregio's (bv. Amstelland en De Meerlanden, Zaanstreek/Waterland) de afstemming en samenwerking zoeken.

Vervolgens zal dit op MRA-niveau worden ingebracht.

De portefeuillehouder Ruimte en Wonen hebben afgesproken dat waar mogelijk gestreefd wordt naar opschaling van de samenwerking naar Metropoolregioniveau. In eerste instantie richt deze samenwerking met de andere deelregio's in de Metropoolregio Amsterdam (MRA) zich vooral op de afspraken over woningbouw en bouwproductie. De huidige stadsregio wordt binnen de MRA samenwerking gesplitst in drie deelregio's, namelijk Amsterdam, Zaanstreek-Waterland en Amstelland-Meerlanden. Vanuit elke deelregio participeert een vertegenwoordiger in het overleg op het niveau van de metropool. De verkenning over de wijze waarop het bestuurlijk overleg voor Wonen binnen de versterkte samenwerking in de metropool vorm krijgt loopt nog.

Deze samenwerking op MRA-schaal ondersteunt de beoogde vorming van een Woningmarktregio in het kader van de Woningwet op deze schaal. De woningmarktregio is het investeringsgebied voor de woningcorporaties, maar ook de schaal waarop tussen de deelregio's de afstemming plaats vindt voor de gehele bouwopgave van de MRA. De deelregio's blijven verantwoordelijk voor de investeringsafspraken met de corporaties, de woonruimteverdeling en voor de gemeenten in Noord-Holland het opstellen van een Regionale Actieprogramma's Wonen (RAP).

DEMOCRATISCHE LEGITIMITEIT

5) Hoe wordt in de voorgestelde samenwerkingsvorm en werkwijze per 1 januari voldoende geborgd dat de democratische legitimatie en slagvaardigheid van de besluitvorming overeind blijft?

Het samenwerkingsvoorstel voor wonen, economie en de versterkte MRA samenwerking voorziet niet in een overdracht van bevoegdheden van gemeenten. Besluitvorming blijft altijd plaatsvinden in de afzonderlijke colleges en raden. De betrokkenheid van raden bij de regio kan wel worden verbeterd. De voorstellen voor een versterkte samenwerking in de MRA (Metropool Regio Amsterdam) bevatten procesafspraken voor een betere

wisselwerking tussen colleges en raden, zoals een goede informatievoorziening, consultatieprocedure en afspraken om raden eerder te betrekken. Aanvullende afspraken tussen college en raad kunnen overwogen worden.

6) Welke rol en bevoegdheden zijn er voor raadsleden uit de deelnemende gemeenten binnen de toekomstige wijze van samenwerken in de MRA?

Binnen de versterkte samenwerking in de MRA behouden raadsleden de eigen bevoegdheden.

De rol die voor Raadsleden wordt voorzien:

Besluitvormend

- Wanneer de samenwerking de bevoegdheden raakt van de volksvertegenwoordigers dan zullen de voorstellen via de colleges synchroon aan alle betrokken raden en staten ter besluitvorming worden voorgelegd.
- De raden en staten besluiten zelf over de eigen financiële bijdrage voor de regionale samenwerking die verwerkt worden in de eigen begroting.

Adviserend via een consultatie procedure

- Door een consultatie procedure bij belangrijke voorstellen te doorlopen krijgen volksvertegenwoordigers een adviserende rol naar de samenwerkende colleges. Het voorstel is om tenminste de volgende producten voor te leggen ter consultatie:
 - o strategische agenda en andere strategische beleidsproducten
 - o P&C stukken (begroting, werkplan, jaarverslag), zoveel mogelijk synchroon met de planning van andere samenwerkingsverbanden.
 - o Convenant (en wijzigingen daarvan)

7) Wat is de positie van volksvertegenwoordigers in de versterkte vorm van samenwerking in de MRA?

De voorgestelde MRA-samenwerking blijft beperkt tot een lichte vorm van samenwerking tussen colleges. Deze samenwerking organiseren zij zo transparant mogelijk, zodat het in de gemeenten mogelijk is dat colleges en raden betrokken worden bij de voorbereiding en terugkoppeling van regionale activiteiten. Het is aan de raden en colleges om daar goede afspraken over te maken. Desgewenst kunnen raden van deelregio's onderling afspraken maken om zich ook te organiseren in netwerken (met behulp van griffiers), informatie uit te wisselen of elkaar te ontmoeten om te komen tot (gezamenlijke) standpunten. In de MRA bestaan in de deelregio's verschillende werkvormen, zoals een overleg van raadsleden van de IJmond gemeenten. In de Gooi&Vechtstreek heeft elke gemeenteraad een ambassadeur in de eigen raad aangewezen om de samenwerking actief te volgen.

8) Hoe krijgt de controlerende functie van de raden vorm wanneer de regionale samenwerking anders georganiseerd gaat worden?

De controlerende functie in de toekomstige samenwerking bij de MRA is belegd bij de colleges en raden. Een aantal procedures voor o.a. de P&C cyclus maken controle in de regio door college en raad mogelijk en aanvullend kunnen zij afspraken maken over de wijze waarop zij gezamenlijk de controlerende functie vorm geven.

FINANCIERING

9) Is het voor een 'lichte' vorm van samenwerking binnen de MRA noodzakelijk om de huidige inwonersbijdrage van € 2,23 te handhaven?

Het dagelijks bestuur vraagt om, vooruitlopend op de voorstellen en begroting voor de regionale samenwerking economie en wonen, het bedrag van €2,23 per inwoner te blijven reserveren zodat het continueren van de regionale activiteiten financieel mogelijk is. De hoogte van de bijdrage staat los van de

vorm van samenwerking: het gaat om de activiteiten die gemeenten gezamenlijk willen uitvoeren. In de loop van dit jaar zullen de voorstellen en begroting inzichtelijk maken welke regionale activiteiten en projecten overheden vanaf 1 januari 2017 willen gaan uitvoeren en wat de kosten daarvan zijn.

10) Wat gaan we doen met de inwonersbijdrage van € 2,23. Gaat die sowieso op? Wanneer komt uitwerking van financiële plaatje?

De portefeuillehouders ontwikkelen in de loop van dit jaar werkplannen incl. begrotingen om inzichtelijk te maken welke regionale activiteiten zij vanaf 1 jan 2017 gaan uitvoeren en welke financiering daarvoor nodig is. Of het totaal gereserveerde bedrag uiteindelijk nodig is moet in de loop van het jaar blijken.

VORM

11) Waarom wordt het verplaatsen van de huidige 'zware' samenwerking in de Stadsregio naar de 'lichte' samenwerking in de MRA meer wenselijk geacht dan het door ontwikkelen van de huidige Stadsregio-samenwerking door deze uit te breiden met de overige MRA- deelnemers?

Strikt genomen is een gemeenschappelijke regeling geen noodzaak voor de huidige lichte wijze van samenwerking op het gebied van wonen en economie door de Stadsregio gemeenten. Daar komt bij dat er bij de meeste MRA-partijen geen draagvlak is voor een gemeenschappelijke regeling. Er is meer voorkeur voor een lichte vorm van samenwerking. Ten slotte is het zo dat de Stadsregio-gemeenten hun bevoegdheden en budgetten op het gebied van Verkeer & Vervoer hebben kunnen behouden op voorwaarde dat de Stadsregio zich uitsluitend bezig houdt met Verkeer & Vervoer

12) Welke varianten zijn overwogen om de samenwerking te organiseren?

Er zijn grofweg drie varianten denkbaar.

1) In de regio kunnen overheden er voor kiezen om niet samen te werken. De samenhang in dit gebied, de maatschappelijke opgaven en kansen, de wijze waarop bedrijven en kennisinstellingen zich organiseren maakt samenwerking echter onontkoombaar. De regio kent dan ook reeds een lange traditie van samenwerken.

2) Een andere variant om de samenwerking te organiseren is een structuurwijziging van het openbaar bestuur: in de regio door bijv. gemeenten of provincies te fuseren of een iets minder vergaande variant: de gezamenlijke oprichting van een openbaar lichaam op basis van een gemeenschappelijke regeling waar partijen bevoegdheden aan overdragen. Tijdens de verkenning is gebleken dat er geen draagvlak is voor dergelijke varianten.

3) De derde variant is er op gericht dat de overheden onderling beleid zo goed mogelijk afstemmen en gezamenlijk projecten initiëren. De voorstellen hiertoe moeten telkens worden teruggelegd in het eigen college en/of de raad afhankelijk van aard van de samenwerking en de omvang van de benodigde budgetten. Dit vraagt een goed samenspel tussen alle betrokkenen. Deze variant sluit op dit moment het beste aan op de wens van de overheden.

13) Wat zijn eventuele alternatieven voor de samenwerking in het geval er naar mening van de regioaad niet aan de vereisten van democratische legitimatie en slagvaardigheid wordt voldaan?

Het is aan de colleges van de gemeenten om de samenwerking goed te organiseren, inclusief de democratische legitimiteit. Bij de voorbereiding van de voorstellen is expliciet gekeken naar de wijze waarop de democratische legitimatie bij een lichte vorm van samenwerking vorm kan krijgen. Aanvullend op de regionale afspraken kunnen colleges en raad of raden onderling afspraken maken.

Voor de zomer worden gemeenten geconsulteerd over de voorstellen voor het organiseren van de samenwerking per 1 januari 2017, zowel binnen de Stadsregio (Verkeer & Vervoer) als binnen de MRA. Zij kunnen daarbij aangeven of de democratische legitimiteit en slagvaardigheid goed georganiseerd wordt en welke ideeën zij hebben om dit eventueel beter te organiseren.

Mochten de gemeenten de voorstellen nog niet genoeg vinden, dan kan de Regioraad in het licht van de reacties van de gemeenten een aanvullende reactie sturen.

DEELNEMERS

14) Kunnen gemeenten ook kiezen om niet mee te doen aan de samenwerking? Wat is de consequentie daarvan?

De voorgestelde lichte vorm van samenwerken voor wonen en economie in MRA-verband is vrijwillig. De gemeenten kunnen besluiten om niet mee te doen, maar de opgaven die op gemeenten afkomen overstijgen wel de gemeentegrenzen. Niet meedoen betekent dat de gemeenten per onderwerp de afstemming en samenwerking zullen moeten organiseren dan wel andere vormen van afstemming en samenwerking moeten ontwikkelen. Niet meedoen betekent ook het niet benutten van de kracht van het huidige netwerk van de Metropool en de kansen die dit biedt om opgaven in de gemeenten effectief aan te pakken.

PROCES NAAR 1 JANUARI 2017

15) Hoe ziet het proces om te komen tot een gewijzigde vorm van samenwerking er uit?

Voor de zomer ontvangen de gemeenten ter consultatie de concept voorstellen om de regionale samenwerking te organiseren, zowel binnen de Stadsregio/Vervoerregio als binnen de MRA.. Het advies aan de colleges is om in dit stadium de raden te informeren en te consulteren. De reacties van gemeenten worden betrokken bij de uitwerking van de definitieve voorstellen die na de zomer aan gemeenten worden aangeboden. Deelname aan de Stadsregio/Vervoerregio is bij AmvB door het Rijk bepaald. Deelname aan de lichtere vorm van samenwerking in de MRA is uiteindelijk aan de gemeenten.

16) Wat gebeurt er als er grote verschillen van mening bestaan tussen de gemeenten over de MRA-voorstellen?

Het streven is bij de voorgestelde vrijwillige vorm van samenwerking om met alle betrokkenen tot een set van afspraken/ spelregels te komen waar een breed draagvlak voor bestaat in de regio. Mochten er in de definitieve voorstellen uiteindelijk zaken staan waar gemeenten zich niet in kunnen vinden, dan het is aan de gemeente zelf om een afweging te maken om wel of niet deel te nemen aan de toekomstige vorm van samenwerken.